



**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Innklagede gjennomførte en åpen anbudskonkurranse om en rammeavtale for å dekke kommunens behov for multifunksjonsmaskiner, kopimaskiner, fakser og serviceavtaler. Klagers tilbud ble ikke antatt. Klagenemnda fant at innklagede hadde gjort en feil ved vurderingen av et element i klagers tilbud, og hadde unnlatt å vektlegge et annet element. Dette var i strid med kravet til forutberegnelighet. Nemnda fant videre at innklagede hadde brutt kravene til forutberegnelighet i anskaffelsesloven § 5 ved å ikke evaluere både kjøpspriser og leiepriser, når det ikke var sagt i konkurransegrunnlaget at kun leiepris inngikk i prisevalueringen. Klagesak 2007/35 omhandler andre sider ved samme anskaffelse.

Klagenemndas avgjørelse 11. juni 2007 i sak 2007/41

Klager: Sharp Electronics Norge NUF

Innklaget: Larvik kommune

Klagenemndas medlemmer: Kai Krüger, Magni Elsheim og Andreas Wahl

Saken gjelder: Evaluering. Forutberegnelighet.

Bakgrunn:

- (1) Larvik kommune (heretter kalt innklagede) kunngjorde den 29. november 2006 en åpen anbudskonkurranse om en 2+2 års rammeavtale for å dekke kommunens behov for multifunksjonsmaskiner, kopimaskiner, fakser og serviceavtaler.
- (2) Tildeling skulle i følge kunngjøringen skje til det økonomisk mest fordelaktige tilbudet der pris var vektet med 35 %, service og oppfølging 30 %, funksjonalitet og opplæring 15 %, produkter 10 % og miljø 10 %. I konkurransegrunnlagets pkt 3.1 var det forutsatt at konkurransen skulle reguleres av forskrift om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001 kapittel I og II, idet anskaffelsens verdi var over terskelverdien.
- (3) Tilbudsfrist var 29. januar 2007. 13 leverandører mottok konkurransegrunnlaget og 8 av disse innleverte rettidige tilbud. To oppfylte ikke kvalifikasjonskravene. Vedståelsesfrist var 3 måneder fra tilbudsfristen. Sharp Norge NUF, (heretter kalt klager) ble 8. mars 2007 meddelt at Canon AS ville bli tilbudt kontrakt og at avtale ville bli inngått 19. mars 2007. Klager bestred tildelingen overfor innklagede og

klaget deretter til KOFA den 23. mars 2007. Innklagede har utsatt inngåelse av avtale til uttalelse foreligger.

- (4) I konkurransegrunnlaget pkt 6.0 Kravspesifikasjon var det angitt følgende om produkter og omfang av anskaffelsen:

"6.1 Produkter

Denne konkurransen inneholder følgende produkter

Kopimaskiner

- Enkeltstående kopimaskiner
- Multifunksjonsmaskiner

Telefakser

- Enkeltstående
- Som del av multifunksjon

Service

- Serviceavtale for maskinene

6.2 Omfang

Det er selvsagt behovet som regulerer omfanget, men statistikken siste år viser at Larvik kommune har anskaffet

- Ca 20 maskiner (multifunksjonsmaskiner) pr år.
- Av disse er over halvparten sort/hvitt + farge
- Segmentet varierer fra ca 20 sider til ca 70 sider"

- (5) Av tilbudsmappe 2 framgår en rekke spørsmål som tilbyder skulle besvare. Fra pkt. 3.1 Priser, hitsettes:

"

Nr	Spørsmål	OK og/eller bilagte kommentarer
1	LK antar at det framgår av prismatrisen hva som lønner seg – kjøp eller leie. Vi ber tilbyder vurdere behovet for å kommentere dette.	Evt. kommentar
2	<u>Prismatrisen</u> • Laveste pris gir maks poeng • Høyere pris gir prosentvis lavere poeng • Eksempel: A = kr. 1.000,- B = kr. 1.100,- maks poeng 100 • A=100p, B=90p • I utregningen baserer vi oss på den nevnte statistikken ift antallet • Alle priser oppgis i NOK og eks. mva • Prisene skal være faste i 1 år • Prisene skal gjeldefullt driftklare maskiner	Forstått
3	<u>Maskiner og utstyr</u> Utregning – se over	Matrise fylt ut
4	<u>Serviceavtale</u>	Matrise fylt ut

Ved behov for kommentarer, benytt ekstra sider, men i samme rekkefølge og bruk vår nummerering”

(6) Prismatrisen er satt opp slik at den hadde en rubrikk for leiepris pr måned og for kjøp, henholdsvis for sort/hvit og farge-maskiner.

(7) Fra tilbudsmappe 2 pkt. 3.2 Service og oppfølging, hitsettes:

”Her vurderes:

- Leverandørens evne til å betjene oss

Nr	Krav	Beskrives av tilbyder/vedlegg:
5	<u>Rutine ved stopp</u> En maskin i LK stopper, beskriv rutinen (fra maskinen stopper til den fungerer) • Hvordan kontaktes firmaet • Hvem blir kontaktet • Evt. ”selvhjelp” • Osv.	Beskrives
6	<u>Responstid</u> • Oppgi maksimal og gjennomsnittlig tid fra maskinstopp (Fra vi kontakter firmaet til servicetekniker er på stedet)	Oppgi tid
7	<u>Behov for maskin</u> Det er ikke alltid oppdragsgiver selv vet • Behovet for størrelse på maskinen • Maskinutstyr Tilbyder bes beskrive hvorledes dette løses.	Beskrives
8	<u>Lånemaskin</u> Det vil være slik i de fleste tilfellene at print og kopi er i en maskin og derfor kan dette være kritisk for produksjonen. Oppgi hvis og når dere stiller med en lånemaskin.	Beskrives
9	<u>Samarbeid</u> Hvilket samarbeide er etablert mellom serviceteknikere og salgsavdelingen i vårt område	Beskrives
10	<u>Serviceavtale</u> I prismatrisen er klikkprisen oppgitt. Oppgi hva den inneholder.	Beskrives
11	<u>Eksisterende maskiner</u> Vi har hatt en leverandør i en periode. Dette innebærer at våre maskiner stort sett består av ett merke. Vi antar at samtlige tilbydere har erfart 1 hatt avtale og gjennom en konkurranse har mistet den 2 deltatt i en konkurranse og vunnet en kontrakt Tilbyderne bes svare på hvordan han forholder seg til ”egne” maskiner ved alt. 1 over og ”andres” maskiner ved vunnet konkurranse (alt.2)	Beskrives

Leverandøren skal ved behov gi utdypende informasjon mht hvordan kravene i tabellen ovenfor tilfredsstilles.”

(8) Fra tilbudsmappe 2 pkt. 3.3 Funksjonalitet og oppfølging, hitsettes:

”

Nr	Krav	Beskrives av tilbyder/vedlegg:
13	<u>IT-kompetanse</u> Beskriv rutinene ift samarbeid med oppdragsgivers IT-folk, samt tekn. Kompetanse og erfaring med Win 2003 server.(fra maskinen stopper til den fungerer) • Hvordan kontaktes firmaet • Hvem blir kontaktet • Evt. ”selvhjelp” • Osv.	Beskrives
14	<u>Maskinveiledning</u> Er prinsippene for bruk av maskinen lik for alle modeller	Kommenteres
15	<u>Veiledning</u> Er veiledningsspråket på maskinen norsk (både på brukerpanelet og i prosaform)	Kommenteres
16	<u>Ny maskin</u> Ved installering av en ny maskin ved en avdeling, hvilken rutine har tilbyder for at de ansatte lærer maskinen	Kommenteres

”

(9) Fra klagers tilbud, Vedlegg 1 tilbudsmappe 2 tildelingskriterier – svar på spørsmål 5, hitsettes:

”Ved maskinstopp ringer LK til Sharp Center Vestfold og Telemark

Serviceavdeling. Serviceavdelingen prøver å avhjelpe pr. telefon for å løse situasjonen. Dersom problemet ikke kan løses pr. telefon, vil det bli sendt ut en tekniker til brukerstedet.

Ved installasjon av maskin vil det om ønskelig bli foretatt en opplæring av ”hovedbrukere” på hvilke tiltak som kan treffes dersom det oppstår maskinstopp. Alle maskiner kan i tillegg settes opp med vårt tilbakemeldingssystem ”mail back”, som selv sender en melding til hovedbrukere på brukerstedet samt til Sharp Center Vestfold og Telemark serviceavdeling.”

(10) Fra klagers tilbud, Vedlegg 1 tilbudsmappe 2 tildelingskriterier – svar på spørsmål 13, hitsettes:

” IT-kompetanse

Sharp Electronics Norge har IT support på 3 nivåer.

1. linje support utføres av den stedlige representant, i dette tilfelle Sharp Center Larvik. IT personellet her vil bistå oppdragsgivers IT-personell ved installasjon av skriverdrivere og installasjon/tilpasninger av skanneroppsett. De vil også stå for den daglige driften av support mot IT-personellet til kommunen. Utsendelse og bistand ved eventuelt nye driverversjoner vil også skje på dette nivå.

2. linje support utføres av IT Support Group Norway hos Sharp Electronics Norge. De vil i gitte tilfeller bli koblet inn hvis det er spesielle tilpasninger eller problemer som ikke blir løst av 1. linje support. Denne gruppe har også en velutstyrt lab hvor man har mulighet for å sette opp forskjellige testmiljøer. De vil også kunne bistå ute hos Larvik kommune i gitte tilfeller.

3. linje support utføres av IT Support Group Nordic hos Sharp Electronics Nordic. Her vil spesielle problemer og eventuelle forandringer på drivere og firmware bli beskrevet, for så å få tilpasninger utført hos produsenten. Denne gruppe foretar også all kvalitetskontroll av nye drivere og firmware.

Utdanning/erfaring

Alle personer i disse ledd blir kontinuerlig utdannet på Microsoft sine operativsystemer og programmer. På 2. linje og 3. linje support er det også IT-personell som er utdannet på Linux/unix, Novell og Mac miljøer. Sharps IT-personell har en bred erfaring på Win 2003 server hos kunder og i egne testmiljøer.”

(11) Fra tilbudsmappe 2 pkt. 4.2.5 Miljø, hitsettes:

”Her vurderes:

Tilpasning til miljøet

Nr	Krav	Beskrives av tilbyder/vedlegg:
19	<u>Toner</u> Ved behov for ny toner – bestillingsrutine og kval.sikring av riktig tonerkassett	Kommenteres
20	<u>Toner 2</u> Brukte tonere – retur og behandling	Kommenteres
21	<u>Elforbruk</u> Ved drift og i hvilemodus	Kommenteres
22	<u>Støy</u> Ved drift og i hvilemodus	Kommenteres
23	<u>Maskinenes bestandeler</u> Inneholder maskinene klor, bromholdige komponenter, PCB, bly, kvikksølv	Kommenteres

”

(12) Fra klagers tilbud, Vedlegg 1 tilbudsmappe 2 tildelingskriterier – svar på spørsmål 21 til 23, hitsettes:

” Nr.21 Elforbruk

Se vedlagte miljødeklarasjoner.

Nr.22 Støy

Se vedlagte miljødeklarasjoner.

Nr.23 Maskinens bestanddeler

Se vedlagte miljødeklarasjoner.

”

(13) Innklagede begrunnet sin evaluering i brev til klager av 8. mars 2007. Fra brevet hitsettes:

”

Kriterier	Canon	Deres firma – poeng og begrunnelse Vår prosabegrunnelse tar utgangspunkt i de spørsmålene dere ikke fikk 10 poeng
Priser	1094,3	777
Mask/utst* Vi la sammen alt akt. Utstyr i hvert segment og fant pris pr segment. Deretter ift antall maskiner som framkom i grunnlaget	2000	720
Serviceavtale* Basert på ant. Eks. i grunnlaget	1126,5	1500
Service og oppfølging – 30 %	846	867 - Noe høyere responstid enn beste tilbud - Analysekostnad
Funksjonalitet og opplæring – 15 %	225	180 - IT: + Bra utd.prgm- - kan ikke kontakte tekn. Direkte - Ikke alle mask. likt grensesnitt
Produktene – 10 %	100	92,5 - noe dårligere garanti
Miljø – 10 %	82,5	50 - Har ikke brukt tilbudsmappa hva angår støy og el. forbruk
Forbehold	Ingen	Ingen

* = basert på poeng og før vekting”

(14) I notat til klager av 19. mars 2007 har innklagede utdypet evalueringen. Fra notatet hitsettes:

”Generelt

La oss innledningsvis understreke at vår evaluering er basert på

- Vektingen oppgitt i konkurransegrunnlaget
- Delvektingen av det enkelte element (spørsmål/svar)
- Beste svar gir 10 poeng, lavere innfrielse gir lavere poeng

Direkte kontakt med teknikker

Det er svarene fra den enkelte tilbyder som ligger til grunn for poengene. Når dere har fått mindre poeng er det fordi andre tilbydere blant annet tilbyr direkte kontakt med deres teknikere uten å gå via en support-telefon. I tillegg har beste tilbyders teknikere daglig IT-driftsansvar. Vi understreker at dette gjelder IT-kompetanse og svar under dette spørsmålet og ikke generelt hva angår service.

Ikke alle maskiner har likt grensesnitt

Dere svarer at det er noe annet grensesnitt for maskiner med lavere hastighet enn andre maskiner.

Uansett tilbyder må vi forholde oss til hva som skrives i tilbudet og det er dette vi forholder oss til. Dere fikk med bakgrunn i svaret 8 poeng på dette spørsmålet.

Miljø

I konkurransegrunnlaget sier vi at tilbudsmappen skal benyttes. Under spørsmålet om elforbruk og støy viser dere til miljødokumentasjon. Dere har ikke konkret benyttet tilbudsmappa til å svare på spørsmålene.

-----”

Anførsler:

Klagers anførsler:

Kontakt med tekniker

- (15) Klager har anført at de har besvart pkt. 3.2 Service og oppfølging helt i tråd med forespørselen. Kontakten med den lokale serviceavdelingen innebærer at man har direkte kontakt med teknikere med kompetanse som beskrevet i tilbudet. Klager kan ikke se at det skal trekkes noe på dette punktet.

Miljø

- (16) Klager har anført at de har dokumentert miljøkravene ved å vedlegge miljødeklarasjoner satt opp i henhold til IKT-Norges standardskjema for alle de tilbudte produktene. Det er tydelig henvist til dette i vedlegg 1 til tilbudsmappe 2. Klager finner det urimelig å bli trukket i poeng på dette punktet. Det hevdes også at det er inkonsekvent når det samtidig gis 10 poeng for maskinenes bestanddeler.

Priser

- (17) Klager har anført at både pris på leie og på kjøp skulle ha vært tatt med i evalueringen. Når innklagede opplyser at det kun er lagt vekt på leieprisene fordi det bare er leie som er aktuelt for innklagede, anfører klager at dette ikke er informasjon som framkommer av konkurransegrunnlaget. Det hevdes at det kan være stor forskjell på kjøpspriser og på leiepriser, da mange leverandører benytter restverdiprinsippet når de tilbyr leie.

Innklagedes anførsler:

Direkte kontakt med tekniker

- (18) Innklagede anfører at direkte kontakt med tekniker er avgjørende for samarbeid, forståelse og hurtighet i forbindelse med en supporttelefon, når det gjelder IT-kompetansen. Det er derfor lagt vekt på denne forskjellen.

Miljø

- (19) Innklagede anfører at klager ikke har forholdt seg til kravet om at tilbudsmappen skal benyttes. Begrunnelsen for manglende poeng anføres å være at samtlige andre tilbydere har differensiert støy og elforbruk. Det hevdes at det ikke kan være riktig at oppdragsgiver må bla gjennom vedleggene for å finne tallene – og kanskje bruke feil tall.

Priser

- (20) Innklagede anfører at de kun har benyttet leieprisen i evalueringen, i det innklagede ikke på mange år har kjøpt maskiner. Det er derfor det mest riktige. Prisevalueringen har for øvrig tatt utgangspunkt i de rimeligste maskinene som er tilbudt i hvert segment, dersom leverandører har tilbudt mer enn én innen segmentet.

Klagenemndas vurdering:

- (21) Klager har deltatt i konkurransen og har saklig klageinteresse, jf forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er fremsatt rettidig. Anskaffelsen følger etter sin verdi forskrift om offentlige anskaffelser (2001) del I og II, jf. forskriftens § 2-2, jf § 2-1. Dette er basert på opplysninger i konkurransegrunnlaget om anskaffelsen omfang.

Direkte kontakt med teknikker

- (22) Innklagede har tolket klagers tilbud som om det ikke kan etableres kontakt direkte med teknikker, mens klager anfører at kontakten selvfølgelig etableres direkte med teknikker selv om det skjer via en supporttelefon. Ut fra klagers tilbud er det ikke grunnlag for å si at teknikker ikke kan kontaktes direkte, slik innklagede har lagt vekt på i sin evaluering. Hvis innklagede oppfattet dette som uklart, kunne det vært foretatt en avklaring gjennom å rette en henvendelse til klager, jf anskaffelsesforskriftens § 9-1 (2) a. Klager er derfor etter det nemnda kan se, uriktig blitt trukket poeng på dette punktet.

Miljø

- (23) Klagers tilbud inneholdt i besvarelsen av spørsmål 21 og 22 i tilbudsmappe 2 en henvisning til vedlagt miljødeklarasjon for hver enkelt maskin som var omfattet av tilbudet. I denne deklarasjonen framgikk den enkelte maskins elforbruk og støy, men det var ikke satt opp i en egen oversikt direkte under besvarelsen av de to spørsmålene.
- (24) Innklagede har ønsket at tilbudene fulgte malen i tilbudsmappe 2. Det hadde bedret oversikten dersom klager hadde ekstrahert de aktuelle data fra deklarasjonene. Spørsmålet er om det er riktig av innklagede å kreve dette på bakgrunn av konkurransegrunnlaget. Nemnda legger til grunn at det vil skape minst uklarhet om hvilke data som er de riktige i et tilfelle som det foreliggende, dersom dataene både føres opp under det aktuelle svaret, og at deklarasjon vedlegges slik at dataene verifiseres. Nemnda kjenner ikke detaljene i de øvrige tilbudene i konkurransen. Det kan virke strengt når klager trekkes i poeng, selv når det er vedlagt en entydig dokumentasjon på de aktuelle data i henhold til bransjenormer.

- (25) Spørsmål 23 i tilbudsmappe 2 om maskinenes bestanddeler er besvart på nøyaktig samme måte som spørsmål 21 og 22. Her er klager gitt full kreditt i henhold til opplysninger gitt i de samme miljødeklarasjoner.
- (26) Nemnda finner at innklagede har lagt en for streng og inkonsistent tolkning til grunn når besvarelsen av spørsmål 21 og 22 ikke er ansett å være i overensstemmelse med konkurransegrunnlaget. Klager kunne vanskelig forutse denne tolkningen. Også her kunne innklagede ha avklart dette ved en henvendelse til klager, jf forskriftens § 9-1 (2) a. De relevante opplysningene framkom allerede av det innsendte tilbudet.

Kjøp og leiepris

- (27) Prismatrisen etterspurte både kjøps- og leiepris på maskinene m.v. Det framgår av spm 1 at man skulle vurdere både kjøpspris og leiepris. Tilbyder ble samtidig bedt om etter behov å kommentere om kjøp eller leie lønte seg, i den grad dette ikke framkom av prismatrisen. Innklagede har i konkurransegrunnlaget under vektning ikke sagt at det kun var leieprisen som ville bli vektlagt ved evalueringen. Det er heller ingen andre opplysninger som forelå for tilbyderne i anbudsinnbydelsen som indikerte at innklagede kun ville vektlegge leieprisene ved evalueringen. Blant annet er det ikke opplyst i dette materialet at innklagede forut for konkurransen i det alt vesentlige leide maskiner. Klager har anført at det kan være vesentlig forskjell på kjøpspriser og på leiepriser avhengig av hvorledes restverdi behandles. Når innklagede utelukkende har lagt vekt på de tilbudte leieprisene, og overhodet ikke har vurdert kjøpsprisene, finner nemnda at dette er i strid med prinsippet om forutberegnelighet jf § 5.

Konklusjon:

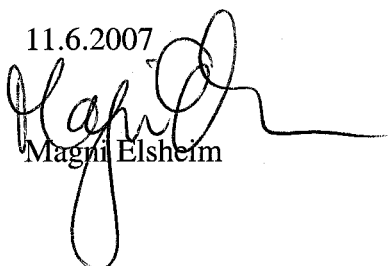
Larvik kommune har brutt kravet til forutberegnelighet i anskaffelsesloven § 5 ved feilaktig å ha lagt til grunn i evalueringen av klagers tilbud at klagers teknikere ikke kunne kontaktes direkte.

Larvik kommune har brutt kravet til forutberegnelighet i anskaffelsesloven § 5 ved å unnlate å vektlegge dokumentasjonen i klagers tilbud knyttet til elforbruk og støy.

Larvik kommune har brutt kravene til forutberegnelighet i anskaffelsesloven § 5 ved ikke å ha evaluert klagers tilbud knyttet til kjøp av utstyr.

For klagenemnda,

11.6.2007


Magni Elshheim